WIJ WILLEM-ALEXANDER,
BIJ DE GRATIE GODS,
KONING DER NEDERLANDEN,
PRINS VAN ORANJE-NASSAU,
ENZ. ENZ. ENZ.

Ontwerpbesluit van
tot wijziging van het Besluit uitvoering Pensioenwet en Wet verplichte beroepspensioenregeling en enige andere besluiten in verband met de Wet variabele pensioenuitkering

Op de voordracht van de Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid van [[Datum openlaten]], nr. [[nr invullen]];

Gelet op de artikelen 44, derde lid, 44a, tweede lid, 52, zevende lid, 52a, zesde lid, 63a, negende lid, 63b, vierde lid, 151, zevende lid en 179, eerste lid, van de Pensioenwet en de artikelen 55, derde lid, 55a, tweede lid, 63, zevende lid, 63a, zesde lid, 75a, negende lid, 75b, vierde lid, 146, zevende lid en 176, eerste lid, van de Wet verplichte beroepspensioenregeling;

De Afdeling advisering van de Raad van State gehoord (advies van);

Gezien het nader rapport van de Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid van [niet invullen],

HEBBEN GOEDGEVONDEN EN VERSTAAN:

ARTIKEL I

Het Besluit uitvoering Pensioenwet en Wet verplichte beroepspensioenregeling wordt als volgt gewijzigd:

A

In het opschrift van hoofdstuk 2 wordt "44, derde lid, 45" vervangen door "44, derde lid, 44a, tweede lid, 45", wordt "en 51, tiende lid" vervangen door "51, tiende lid, en 63b, vijfde lid" wordt "55, derde lid, 56" vervangen door "55, derde lid, 55a, eerste lid, 56" en wordt "en 62, tiende lid" vervangen door "62, tiende lid, en 75b, vijfde lid".

B

Na artikel 7a worden de volgende artikelen ingevoegd:

Artikel 7b. Jaarlijkse informatieverstrekking aan pensioengerechtigden
De opgave van zijn pensioenrecht, bedoeld in artikel 44, eerste lid, onderdeel a, van de Pensioenwet dan wel artikel 55, eerste lid, onderdeel a, van de Wet verplichte beroepspensioenregeling heeft bij een variabele uitkering betrekking op:
a. de uitkering over het afgelopen jaar; en
b. de uitkering voor het komende jaar.

Artikel 7c. Informatieverstrekking variabele uitkering
1. Bij de informatie die wordt verstrekt over een variabele uitkering, bedoeld in de artikelen 44a, eerste lid, of 63b, tweede lid van de Pensioenwet dan wel de artikelen 55a, eerste lid, of 75b, tweede lid, van de Wet verplichte beroepspensioenregeling, geldt het volgende:
a. een uitvoerder die één uniform beleggingsprofiel hanteert, vermeldt dit;
b. een uitvoerder die meerdere beleggingsprofielen hanteert, baseert de opgave van de hoogte van de variabele uitkeringen op het beleggingsprofiel dat passend is gezien het risicoprofiel van de deelnemer of gewezen deelnemer.
2. De pensioenuitvoerder die geen vastgestelde uitkeringen uitvoert, geeft bij de opgave van de hoogte van de vastgestelde uitkeringen, bedoeld in artikel 44a, eerste lid, van de Pensioenwet dan wel artikel 55a, eerste lid, van de Wet verplichte beroepspensioenregeling, aan dat een vastgestelde uitkering gemiddeld lager is dan een variabele uitkering maar zonder risico op afwijking.
3. Bij de opgave van de hoogte van de variabele uitkeringen voorafgaand aan de eerste toetreding tot de toedelingskring, bedoeld in artikel 63b, vierde lid van de Pensioenwet dan wel artikel 75b, vierde lid, van de Wet verplichte beroepspensioenregeling is artikel 9 van toepassing.
4. Bij de informatieverstrekking, bedoeld in de artikelen 44a en 63b van de Pensioenwet dan wel de artikelen 55a en 75b van de Wet verplichte beroepspensioenregeling, wordt gebruikt gemaakt van standaardmodellen.
5. Op voordracht van de uitvoerders en na advies van de Autoriteit Financiële Markten stelt Onze Minister de standaardmodellen vast. De modellen worden beschikbaar gesteld op de website van de Pensioenfederatie en het Verbond van Verzekeraars.

C

Na artikel 14 wordt een hoofdstuk ingevoegd, luidende:

Hoofdstuk 4a. Beleggingen en zorgplicht
Bepalingen ter uitvoering van de artikelen 52, zevende lid, en 52a, zesde lid, van de Pensioenwet en de artikelen 63, zevende lid, en 63a, zesde lid, van de Wet verplichte beroepspensioenregeling

Artikel 14a. Eisen ten aanzien van beleggingen
1. Bij uitvoering van een premieovereenkomst of premieregeling in de opbouwfase of een variabele uitkering is artikel 13, eerste lid, en derde tot en met zesde lid, van het Besluit financieel toetsingskader pensioenfondsen van overeenkomstige toepassing voor verzekeraars en premiepensioeninstellingen.
2. De waarden worden door de uitvoerder belegd op een wijze die past bij de aard en duur van de verwachte toekomstige pensioenuitkeringen.
3. Indien de deelnemer of gewezen deelnemer de verantwoordelijkheid voor de beleggingen heeft overgenomen, neemt de uitvoerder het eerste en tweede lid in acht bij het advies, bedoeld in artikel 52, derde lid, van de Pensioenwet dan wel artikel 63, tweede lid, van de Wet verplichte beroepspensioenregeling.

Artikel 14b. Beleggingsbeleid
1. Fondsen stellen voor de langere termijn een strategisch beleggingsbeleid vast dat aansluit op de doelstellingen en beleidsuitgangspunten, waaronder de risicohouding, van het fonds. Verzekeraars en premiepensioeninstellingen stellen voor de langere termijn een strategisch beleggingsbeleid vast dat past bij de doelstellingen van de pensioenregeling of beroepspensioenregeling en de voor de toedelingskring vastgelegde risicohouding. Het strategisch beleggingsbeleid is gebaseerd op gedegen onderzoek.

2. Artikel 13a, tweede tot en met vijfde lid, van het Besluit financieel toetsingskader pensioenfondsen is van overeenkomstige toepassing voor verzekeraars en premiepensioeninstellingen.
3. De uitvoerder die werkt met beleggingsprofielen geeft binnen het strategisch beleggingsbeleid en het beleggingsplan invulling aan die beleggingsprofielen en onderbouwt voor ieder profiel dat het past binnen de prudent person regel.

Artikel 14c. Verantwoordelijkheid beleggingen deelnemer
1. Indien de deelnemer of gewezen deelnemer de verantwoordelijkheid voor de beleggingen heeft overgenomen stelt de uitvoerder op basis van de informatie, bedoeld in artikel 52, zesde lid, van de Pensioenwet dan wel artikel 63, zesde lid, van de Wet verplichte beroepspensioenregeling, het risicoprofiel van de deelnemer of gewezen deelnemer vast en baseert het advies, bedoeld in artikel 52, derde lid, van de Pensioenwet dan wel artikel 63, derde lid, van de Wet verplichte beroepspensioenregeling, op dit risicoprofiel.
2. Het risicoprofiel van de deelnemer of gewezen deelnemer geeft de mate weer waarin hij beleggingsrisico kan en wil nemen. De uitvoerder toetst het risicoprofiel tenminste iedere vijf jaar, indien een belangrijke gebeurtenis daartoe aanleiding geeft en als de deelnemer of gewezen deelnemer om toetsing vraagt. Indien het nieuwe risicoprofiel daartoe aanleiding geeft adviseert de uitvoerder de deelnemer of gewezen deelnemer over een ander passend beleggingsprofiel.
3. De uitvoerder adviseert de deelnemer of gewezen deelnemer het beleggingsrisico af te bouwen naarmate de pensioenleeftijd nadert. Daarbij wordt aangesloten bij de gebleken voorkeur van de deelnemer of gewezen deelnemer voor een vaste of een variabele uitkering.
4. De uitvoerder hanteert tenminste een beleggingsprofiel waarin het beleggingsrisico volledig wordt afgebouwd naarmate de pensioendatum nadert.

Artikel 14d. Verantwoordelijkheid beleggingen uitvoerder
1. De uitvoerder die verantwoordelijk is voor de beleggingen legt de risicohouding vast waarop het beleggingsbeleid is gebaseerd. Artikel 1a, eerste en derde lid, van het Besluit financieel toetsingskader pensioenfondsen is van overeenkomstige toepassing voor verzekeraars en premiepensioeninstellingen met dien verstande dat deze uitvoerders in plaats van overleg met de in het eerste lid van dit artikel genoemde partijen ernaar streven van de deelnemers, gewezen deelnemers, pensioengerechtigden of hun vertegenwoordigers zo veel mogelijk duidelijkheid te krijgen over hun doelstellingen en risicohouding. De risicohouding wordt per toedelingskring vastgelegd.
2. De uitvoerder toetst periodiek op basis van een scenarioanalyse of het beleggingsbeleid passend is bij de vastgestelde risicohouding en past het beleggingsbeleid aan indien dat niet het geval is. Artikel 23a van het Besluit financieel toetsingskader pensioenfondsen is van toepassing bij de scenarioanalyse.
3. Bij de uitvoering van het beleggingsbeleid in de opbouwfase wordt het beleggingsrisico afgebouwd naarmate de pensioenleeftijd nadert. De mate waarin dit gebeurt wordt afgestemd op de gebleken voorkeur van de deelnemer of gewezen deelnemer voor een vaste of een variabele uitkering.
4. Bij de uitvoering van het beleggingsbeleid in de uitkeringsfase wordt het beleggingsrisico niet groter tenzij sprake is van een wijziging van de risicohouding of een gewijzigd risicoprofiel dat aanleiding is voor een wijziging van het beleggingsprofiel.
5. Het risicoprofiel van de deelnemer, gewezen deelnemer of pensioengerechtigde geeft de mate weer waarin hij beleggingsrisico kan en wil nemen. De uitvoerder toetst het risicoprofiel tenminste iedere vijf jaar en indien een belangrijke gebeurtenis daartoe aanleiding geeft.

Artikel 14e. Inwinnen van informatie door pensioenuitvoerder
1. De informatie, bedoeld in de artikelen 52, zesde lid, en 52a, vijfde lid, van de Pensioenwet dan wel de artikelen 63, zesde lid, en 63a, vijfde lid, van de Wet verplichte beroepspensioenregeling stelt de uitvoerder in staat om vast te kunnen stellen dat het advies of het beleggingsprofiel:
a. voldoet aan de doelstellingen van de deelnemer, gewezen deelnemer of pensioengerechtigde ten aanzien van het pensioen; en
b. inhoudt dat de met deze doelstellingen samenhangende beleggingsrisico's financieel kunnen worden gedragen.
2. De informatie, bedoeld in het eerste lid, aanhef en onderdeel b, bevat gegevens over de bron en omvang van de periodieke inkomsten, het vermogen en de financiële verplichtingen van de deelnemer, gewezen deelnemer of pensioengerechtigde.
3. De uitvoerder legt vast op welke wijze wordt vastgesteld of het advies of het beleggingsprofiel past bij het risicoprofiel van de deelnemer, gewezen deelnemer of pensioengerechtigde.

D

Na artikel 17 wordt een hoofdstuk ingevoegd, luidende:

Hoofdstuk 5a. Variabele uitkeringen
Bepalingen ter uitvoering van de artikelen 63a, negende lid, van de Pensioenwet en 75b, negende lid, van de Wet verplichte beroepspensioenregeling

Artikel 17a. Vaste daling bij collectief toedelingsmechanisme
Bij toepassing van een periodieke, vaste daling van de uitkering als bedoeld in artikel 63a, derde lid, van de Pensioenwet dan wel artikel 75a, derde lid, van de Wet verplichte beroepspensioenregeling wordt de uitkeringshoogte op pensioendatum vastgesteld door te rekenen met een periodieke vaste daling van de pensioenuitkering die niet meer bedraagt dan 35% van het verschil tussen de risicovrije rente en de parameter voor aandelenrendement en die niet meer is dan consistent met het beleggingsbeleid. De waarde van de met de risicovrije rente contant gemaakte kasstromen is gelijk aan het pensioenkapitaal op pensioendatum.

Artikel 17b. Risicovrije rente
De risicovrije rente, bedoeld in artikel 63a, derde, zevende en achtste lid, van de Pensioenwet, artikel 75a, derde, zevende en achtste lid, van de Wet verplichte beroepspensioenregeling, en artikel 17a is de risicovrije rente voor fondsen.

Artikel 17c. Toedelingskring
De pensioenuitvoerder legt de toedelingskring vast en informeert de deelnemer, gewezen deelnemer of pensioengerechtigde hierover voorafgaand aan zijn toetreding tot de toedelingskring.

Artikel 17d. Parameter aandelenrendement
De parameter voor aandelenrendement, bedoeld in artikel 63a, achtste lid, van de Pensioenwet, artikel 75a, achtste lid, van de Wet verplichte beroepspensioenregeling en artikel 17a is gelijk aan de parameter, bedoeld in artikel 23a, eerste lid, onderdeel b, van het Besluit financieel toetsingskader pensioenfondsen.

E

Artikel 36 wordt als volgt gewijzigd :

1. In het eerste lid wordt “52, tweede tot en met zesde lid, 66” vervangen door: 52, tweede lid tot en met zevende lid, 52a, tweede lid tot en met zesde lid, 63b, met uitzondering van de berekeningen ten behoeve van de weergave op basis van scenario’s, 66.
2. In het tweede lid wordt “63, tweede tot en met zesde lid, 78” vervangen door: 63, tweede lid tot en met zevende lid, 63a, tweede lid tot en met zesde lid, 75b, met uitzondering van de berekeningen ten behoeve van de weergave op basis van scenario’s, 78.

F

Artikel 51a wordt als volgt gewijzigd:
1. In het eerste lid worden de artikelen 52a en 63b ingevoegd met boetecategorie 2.
2. In het tweede lid worden de artikelen 63a en 75b ingevoegd met boetecategorie 2.
3. In het vierde lid worden de artikelen 14a, 14b, 14c en 14d ingevoegd met boetecategorie 1.

G

Artikel 54 komt te luiden:

Artikel 54. Tijdelijke regeling informatieverstrekking
1. Tot het tijdstip, bedoeld in artikel IV van de Wet variabele pensioenuitkering, wordt bij de informatie, die op grond van de artikelen 44a en 63b van de Pensioenwet dan wel de artikelen 55a en 75b van de Wet verplichte beroepspensioenregeling wordt verstrekt, tevens het risico ten aanzien van de hoogte van de uitkering weergegeven gebaseerd op het 5%, 50% en 95%-percentiel van de uitkomsten van berekeningen met toepassing van een uniforme scenarioset.
2. De opgave van de hoogte van de uitkeringen en het risico heeft betrekking op de pensioendatum en vijf jaar na de pensioendatum.
3. De Nederlandsche Bank stelt de uniforme scenarioset beschikbaar.

ARTIKEL II

Het Besluit financieel toetsingskader pensioenfondsen wordt als volgt gewijzigd:

A

Artikel 1a wordt als volgt gewijzigd:
1. In het tweede lid wordt “en komt” vervangen door: en komt voor een uitkeringsovereenkomst of uitkeringsregeling.
2. Er wordt een lid toegevoegd, luidende:
3. Voorts wordt aan dit artikel een derde lid toegevoegd:
3. Voor een premieovereenkomst, premieregeling of een variabele pensioenuitkering komt de risicohouding van het fonds tot uitdrukking in de door het fonds gekozen maximaal aanvaardbare afwijking van het pensioen in een pessimistisch scenario ten opzichte van het verwachte pensioen in een verwacht scenario. In de opbouwfase gaat het hierbij om het verwachte pensioen op pensioendatum; in de uitkeringsfase om afwijking van het pensioen van jaar op jaar. De risicohouding van het fonds voldoet aan de prudent person regel. De risicohouding wordt per toedelingskring vastgelegd.

B

Na artikel 36a wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 36b. Tijdelijke regeling scenario's
1. Tot het tijdstip, bedoeld in artikel IV van de Wet variabele pensioenuitkering, wordt bij de weergave van de risicohouding, bedoeld in artikel 1a, derde lid, in plaats van een pessimistisch en verwacht scenario de maximaal aanvaardbare afwijking van het pensioen weergegeven gebaseerd op het 5% en 50%-percentiel van de uitkomsten van berekeningen met toepassing van een uniforme scenarioset.
2. De opgave van de hoogte van de uitkeringen en het risico heeft betrekking op de pensioendatum en vijf jaar na de pensioendatum.
3. De Nederlandsche Bank stelt de uniforme scenarioset beschikbaar.

ARTIKEL II

In het Besluit van 24 juni 2015 tot wijziging van het Besluit uitvoering Pensioenwet en Wet verplichte beroepspensioenregeling in verband met de Wet pensioencommunicatie (Stb. 259) wordt in artikel I, onderdeel G, artikel 7b vernummerd tot artikel 7d en komt artikel 7d, eerste lid, (nieuw) als volgt te luiden:
1. Voor de weergave op basis van een pessimistisch scenario, een verwacht scenario en een optimistisch scenario, bedoeld in de artikelen 44a, eerste lid, 45, tweede lid, 46, eerste en derde lid, 51, eerste lid, en 63b, tweede lid, van de Pensioenwet, de artikelen 55a, eerste lid, 56, tweede lid, 57, eerste en derde lid, 62, eerste lid en 75b, tweede lid, van de Wet verplichte beroepspensioenregeling en, voor zover het betreft weergave op basis van een pessimistisch en verwacht scenario, artikel 1a van het Besluit financieel toetsingskader pensioenfondsen, wordt gebruikt gemaakt van de scenariosets, bedoeld in artikel 23b van het Besluit financieel toetsingskader pensioenfondsen en de rekenmethodiek die omschreven is op de website van De Nederlandsche Bank.

ARTIKEL III

Dit besluit treedt in werking op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip.

Lasten en bevelen dat dit besluit met de daarbij behorende nota van toelichting in het Staatsblad zal worden geplaatst.

De Staatssecretaris van Sociale Zaken
en Werkgelegenheid,

J. Klijnsma

Toelichting

Algemeen

Met de Wet variabele pensioenuitkering is het wettelijk kader voor premie- en kapitaalovereenkomsten gewijzigd om variabele risicodragende pensioenuitkeringen mogelijk te maken. Aan de vormgeving en de uitvoering van variabele pensioenuitkeringen zijn in genoemde wet voorwaarden gesteld. Met dit besluit worden nadere regels gesteld ter invulling van deze voorwaarden. Deze nadere regels hebben betrekking op:

- informatieverplichtingen voor uitvoerders van variabele pensioenuitkeringen;
- voorschriften voor de beleggingen (waaronder het prudent person beginsel) en de zorgplicht van deze uitvoerders;
- de projectierente voor variabele pensioenen en de vaststelling van financiële mee- en tegenvallers bij variabele pensioenen waarbij de beleggingsrendementen collectief worden gedeeld
- de scenario's aan de hand waarvan pensioenuitvoerders deelnemers informeren over de (verwachte) hoogte van de variabele pensioenuitkeringen.

De artikelen in de Pensioenwet en de Wet verplichte beroepspensioenregeling sluiten na de inwerkingtreding van de Wet variabele pensioenuitkering sluiten niet meer aan op de taakverdeling tussen de toezichthouders, De Nederlandsche Bank en de Autoriteit financiële markten, zoals geregeld in artikel 36 van het Besluit uitvoering Pensioenwet en Wet verplichte pensioenuitvoering. Met dit besluit wordt dit gecorrigeerd. Hiermee is geen inhoudelijke wijziging van de taakverdeling tussen de toezichthouders beoogd.

Artikelsgewijs

Artikel I, onderdeel A
Het opschrift van hoofdstuk 2 van het Besluit uitvoering Pensioenwet en Wet verplichte beroepspensioenregeling is aangevuld met een aantal grondslagen.

Artikel I, onderdeel B
In artikel 7b van het Besluit uitvoering Pensioenwet en Wet verplichte beroepspensioenregeling is geregeld dat de jaarlijkse opgave van zijn pensioenrecht aan de pensioengerechtigde met een variabele uitkering zowel betrekking heeft op de verstrekte uitkering over het afgelopen jaar als over de uitkering voor het komende jaar. Een variabele uitkering varieert met bepaalde risico's zoals het beleggingsrisico en is dus wisselend in hoogte. Om ervoor te zorgen dat de pensioengerechtigde weet wat hij kan verwachten informeert de pensioenuitvoerder de pensioengerechtigde jaarlijks over de verwachte uitkering voor het komende jaar. Deze informatie zal worden opgenomen op het uniform pensioenoverzicht (UPO) voor pensioengerechtigden.

In artikel 7c van het Besluit uitvoering Pensioenwet en Wet verplichte beroepspensioenregeling zijn regels gesteld voor de informatieverstrekking ten behoeve van de keuze voor een vastgestelde of variabele uitkering. Daarbij gaat het zowel om de informatie die de "eigen" uitvoerder verstrekt voorafgaand aan de pensioendatum, als om de informatie die een "andere" uitvoerder verstrekt indien de (gewezen) deelnemer daarom vraagt omdat hij overweegt aan waardeoverdracht te doen (te "shoppen") en een variabele uitkering bij een andere uitvoerder aan te schaffen.

Het eerste lid heeft betrekking op informatie over beleggingsprofielen bij de uitvoering van een variabele uitkering. Indien de uitvoerder één uniform beleggingsprofiel hanteert, wordt dit in de informatie opgenomen. Indien de pensioenuitvoerder meerdere beleggingsprofielen hanteert wordt de opgave van de hoogte van de uitkeringen gebaseerd op een bij het risicoprofiel van de (toekomstig) pensioengerechtigde passend, beleggingsprofiel.

In het tweede lid is een regeling opgenomen voor de opgave van de hoogte van een vastgestelde uitkering indien de (gewezen) deelnemer overweegt te shoppen voor een variabele uitkering en de pensioenuitvoerder die hij vraagt om een opgave zelf geen vastgestelde uitkeringen uitvoert.
Op grond van artikel 44a van de Pensioenwet dan wel artikel 55a van de Wet verplichte beroepspensioenregeling verstrekt de uitvoerder aan degene die om informatie over een variabele uitkering vraagt zowel een opgave van de hoogte van een variabele uitkering als een opgave van de hoogte van een vastgestelde uitkering zodat de (gewezen) deelnemer de uitkeringen kan vergelijken. Op grond van het tweede lid geeft de pensioenuitvoerder die zelf geen vastgestelde uitkeringen uitvoert bij de opgave van de hoogte van de vastgestelde uitkering aan dat deze gemiddeld lager is dan een variabele uitkering maar zonder risico.

Een pensioenfonds dat uitsluitend variabele uitkeringen met een collectief toedelingsmechanisme voor het beleggingsrisico uitvoert, waarbij (gewezen) deelnemers vóór de pensioendatum deel gaan nemen aan de toedelingskring, leggen de keuze voor een variabele of vaste uitkering voor voorafgaand aan de eerste toetreding tot de toedelingskring. In het derde lid van artikel 17c is geregeld dat artikel 9 van het Besluit uitvoering Pensioenwet en Wet verplichte beroepspensioenregeling van toepassing is voor de opgave van de hoogte van de uitkering. Er wordt dus rekening gehouden met de reglementair te bereiken pensioenaanspraken. Bij de opgave van de hoogte van de uitkering gaat het immers om een opgave per de pensioendatum, terwijl de toetreding tot de toedelingskring kan vanaf tien jaar voor de pensioenrichtleeftijd. De uitvoerder zal de deelnemer erop wijzen dat dit een definitieve keuze betreft (er is in deze situatie geen shoprecht voor de deelnemer).

In het vierde en vijfde lid van artikel 7c is geregeld dat bij de informatie over de variabele uitkering gebruik wordt gemaakt van standaardmodellen. Deze modellen worden op voordracht van de uitvoerders en na advies van de Autoriteit Financiële Markten door de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid vastgesteld. Het gebruik van standaardmodellen maakt de informatie die de “eigen” uitvoerder verstrekt voorafgaand aan de pensioendatum en de informatie die een “andere” uitvoerder verstrekt indien de (gewezen) deelnemer daarom vraagt omdat hij overweegt aan waardeoverdracht te doen (te “shoppen) beter vergelijkbaar. De procedure voor het vaststellen van de modellen is gelijk aan de procedure die wordt gebruikt voor het vaststellen van de UPO’s.

Op grond van artikel 7a, onderdeel c, van het Besluit uitvoering Pensioenwet en Wet verplichte beroepspensioenregeling verstrekt de uitvoerder voorafgaand aan de pensioendatum informatie over waardeoverdracht. De toekomstig pensioengerechtigde wordt zodoende gewezen op de mogelijkheden om bij een andere uitvoerder een vaste of variabele uitkering te kopen.

Artikel I, onderdeel C
In een nieuw hoofdstuk 4a van het Besluit uitvoering Pensioenwet en Wet verplichte beroepspensioenregeling zijn regels gesteld over beleggingen en zorgplicht.

In de artikelen 52 en 52a van de Pensioenwet en 63 en 63a van de Wet verplichte beroepspensioenregeling (Wvb) is bepaald dat de uitvoerder die verantwoordelijk is voor de beleggingen bij uitvoering van een premieovereenkomst[1] in de opbouwfase of een variabele uitkering een beleggingsbeleid voert overeenkomstig artikel 135 van de Pensioenwet dan wel artikel 130 van de Wvb, dat wil zeggen een beleid dat in overeenstemming is met de prudent person regel. Voor pensioenfondsen en premiepensioeninstellingen geldt deze verplichting al op grond van artikel 135 van de Pensioenwet, artikel 130 van de Wvb dan wel artikel 3: 267b van de Wet op het financieel toezicht. In de artikelen 14a tot en met 14d van het Besluit uitvoering Pensioenwet en Wet verplichte beroepspensioenregeling worden specifieke regels gesteld voor de uitvoering van premieovereenkomsten in de opbouwfase of variabele uitkeringen.

Artikel 14a van het Besluit uitvoering Pensioenwet en Wet verplichte beroepspensioenregeling
In artikel 14a, eerste lid, van het Besluit uitvoering Pensioenwet en Wet verplichte beroepspensioenregeling is bepaald dat artikel 13, eerste, en derde tot en met zesde lid van het Besluit financieel toetsingskader pensioenfondsen van overeenkomstige toepassing is voor verzekeraars en premiepensioeninstellingen. Voor fondsen gelden deze bepalingen al. Daarbij gaat het om de volgende voorschriften.

- De waarden worden op zodanige wijze belegd dat de veiligheid, de kwaliteit, de liquiditeit en het rendement van de portefeuille als geheel zijn gewaarborgd.
- De waarden worden hoofdzakelijk op gereglementeerde markten belegd. Beleggingen in niet tot de handel op een gereglementeerde financiële markt toegelaten waarden worden tot een prudent niveau beperkt.
- Beleggingen in derivaten zijn toegestaan voor zover deze bijdragen aan een vermindering van het risicoprofiel of een doeltreffend portefeuillebeheer vergemakkelijken. Bovenmatig risico met betrekking tot een en dezelfde tegenpartij en tot andere derivatenverrichtingen word vermeden.
- De waarden worden naar behoren gediversifieerd zodat een bovenmatige afhankelijkheid van of vertrouwen in bepaalde waarden, of een bepaalde emittent van waarden of groep van ondernemingen en risicoaccumulatie in de portefeuille als geheel worden vermeden.
- Onder waardering op marktwaarde wordt verstaan: het bedrag waarvoor een actief kan worden verhandeld of een passief kan worden afgewikkeld tussen terzake goed geïnformeerde partijen, die tot een transactie bereid en onafhankelijk van elkaar zijn. Bij de waardering van een vordering van een fonds op een verzekeraar kan het kredietrisico op die verzekeraar buiten beschouwing worden gelaten.

De regel in artikel 13, tweede lid, van het Besluit financieel toetsingskader pensioenfondsen is niet van overeenkomstige toepassing omdat bij premieovereenkomsten in de opbouwfase en variabele uitkeringen geen sprake is van een verplichting voor de uitvoerder om uitkeringen met een vooraf vastgelegde omvang te verrichten. Het opgebouwde kapitaal heeft echter wel een pensioenbestemming.

[1] Onder premieovereenkomst wordt eveneens verstaan premieregeling op grond van de Wvb.

Daarom is in artikel 14a, tweede lid, van het Besluit uitvoering Pensioenwet en Wet verplichte beroepspensioenregeling bepaald dat de waarden door de uitvoerder (verzekeraar, premiepensioeninstelling én fonds) worden belegd op een wijze die past bij de aard en duur van de verwachte toekomstige pensioenuitkeringen. Voor deelnemers gaat het hierbij om de verwachte pensioenen vanaf pensioendatum en voor pensioengerechtigden om de verwachte pensioenen vanaf dat moment.
De bepaling in artikel 14a, tweede lid, is op grond van het artikel 14a, derde lid, van het Besluit uitvoering Pensioenwet en Wet verplichte beroepspensioenregeling, ook relevant in de situatie dat de deelnemer of gewezen deelnemer bij een premieovereenkomst met beleggingsvrijheid de verantwoordelijkheid voor de beleggingen heeft overgenomen. In die situatie adviseert de uitvoerder de (gewezen) deelnemer over de spreiding van de beleggingen in relatie tot de duur van de periode tot de pensioendatum. In het derde lid is geregeld dat de uitvoerder bij dat advies het eerste en tweede lid in acht neemt.

Artikel 14b van het Besluit uitvoering Pensioenwet en Wet verplichte beroepspensioenregeling
In artikel 14b van het Besluit uitvoering Pensioenwet en Wet verplichte beroepspensioenregeling zijn regels gesteld voor het beleggingsbeleid. In het eerste lid wordt daarbij onderscheid gemaakt tussen de verschillende soorten uitvoerders. De regeling voor fondsen komt overeen met de regeling in artikel 13a, eerste lid, van het Besluit financieel toetsingskader pensioenfondsen en houdt in dat fondsen een langere termijn strategisch beleggingsbeleid vaststellen dat past bij de doelstellingen van het fonds, waaronder de risicohouding. Voor fondsen is dit gebaseerd op de verplichting in artikel 102a van de Pensioenwet en artikel 109a van de Wvb. Omdat een algemeen pensioenfonds het financieel toetsingskader toepast per afgescheiden vermogen, wordt ook de risicohouding per collectiviteitkring vastgesteld.
Verzekeraars en premiepensioeninstellingen stellen een langere termijn strategisch beleggingsbeleid vast dat past bij de doelstellingen van de (beroeps)pensioenregeling en de vastgestelde risicohouding. De doelstellingen van de (beroeps)pensioenregeling zijn veelal vastgesteld in overleg met sociale partners over de regeling. Het strategisch beleggingsbeleid is gebaseerd op gedegen onderzoek.

In het tweede lid van artikel 14b is bepaald dat artikel 13a, tweede tot en met vijfde lid, van het Besluit financieel toetsingskader pensioenfondsen van overeenkomstige toepassing is voor verzekeraars en premiepensioeninstellingen.
Daarbij gaat het om de volgende regels:

- Het strategisch beleggingsbeleid bevat in ieder geval een beschrijving van de beleggingsdoelstelling, de samenstelling van de beoogde beleggingsportefeuille en de mate waarin van de beoogde beleggingsportefeuille kan worden afgeweken.
- Het strategisch beleggingsbeleid wordt vertaald naar een beleggingsplan. In het beleggingsplan staan concrete en gedetailleerde richtniveaus en bandbreedtes per beleggingscategorie. Daarbij wordt beleid opgesteld voor de beheersing van de relevante risico's.
- Onderbouwd wordt dat het strategisch beleggingsbeleid en het beleggingsplan passen binnen de prudent person regel.
- Een beleggingscyclus wordt vastgesteld op grond waarvan het strategisch beleggingsbeleid, het beleggingsplan en de uitvoering periodiek worden geëvalueerd en herbeoordeeld.

In het derde lid van artikel 14b is bepaald dat een uitvoerder die met beleggingsprofielen werkt de verschillende profielen binnen het strategisch beleggingsbeleid en het beleggingsplan invulling geeft en voor ieder beleggingsprofiel onderbouwt dat dit past binnen de prudent person regel. Dit betekent dat ook de life-cycle als onderdeel van het beleggingsbeleid of beleggingsprofiel concreet wordt vastgelegd en adequaat wordt vormgegeven.

Artikel 14c van het Besluit uitvoering Pensioenwet en Wet verplichte beroepspensioenregeling

In artikel 14c van het Besluit uitvoering Pensioenwet en Wet verplichte beroepspensioenregeling is een regeling opgenomen voor de zorgplicht van de uitvoerder in de situatie dat de deelnemer of gewezen deelnemer bij een premieovereenkomst met beleggingsvrijheid de verantwoordelijkheid voor de beleggingen heeft overgenomen. In die situatie adviseert de uitvoerder de (gewezen) deelnemer over de spreiding van de beleggingen in relatie tot de duur van de periode tot de pensioendatum.

In het eerste lid van artikel 14c is geregeld dat de uitvoerder op basis van de informatie die hij inwint over de financiële positie, kennis, ervaring, doelstellingen en risicobereidheid van de deelnemer of gewezen deelnemer diens risicoprofiel vaststelt. Het advies wordt vervolgens gebaseerd op dit risicoprofiel.

In het tweede lid van artikel 14c is bepaald dat het risicoprofiel van de (gewezen) deelnemer de mate weergeeft waarin hij beleggingsrisico kan en wil nemen. In de opbouwfase is dit met het oog op de omzetting naar een pensioen op de beoogde pensioendatum. De uitvoerder toetst het risicoprofiel tenminste iedere vijf jaar, indien een belangrijke gebeurtenis daartoe aanleiding geeft en als de deelnemer of gewezen deelnemer om toetsing vraagt. Indien het nieuwe risicoprofiel daartoe aanleiding geeft adviseert de uitvoerder de deelnemer of gewezen deelnemer opnieuw.

Een belangrijke gebeurtenis die aanleiding kan zijn voor toetsing van het risicoprofiel is bijvoorbeeld een huwelijk, echtscheiding of overlijden van de partner.

In het derde lid van artikel 14c is neergelegd dat de uitvoerder bij de advisering van de (gewezen) deelnemer het principe van life-cycle beleggen hanteert.

In het vierde lid is geregeld dat een uitvoerder minimaal een beleggingsprofiel hanteert waarin het beleggingsrisico volledig wordt afgebouwd richting de pensioendatum zodat een deelnemer die wil kiezen voor een vast pensioen de mogelijkheid heeft om het conversierisico op pensioendatum zoveel mogelijk te beperken.

Artikel 14d van het Besluit uitvoering Pensioenwet en Wet verplichte beroepspensioenregeling

In artikel 14d van het Besluit uitvoering Pensioenwet en Wet verplichte beroepspensioenregeling is een regeling opgenomen voor de zorgplicht in de situatie dat de uitvoerder verantwoordelijk is voor de beleggingen.

Op grond van het eerste lid van artikel 14d legt de uitvoerder de risicohouding vast waarop het beleggingsbeleid is gebaseerd. Als sprake is van een beleggingsbeleid voor het gehele fonds of gehele regeling bij een verzekeraar of premiepensioeninstelling dan gaat het daarbij om de risicohouding van deze collectiviteit. Is sprake van een beleggingsbeleid voor een deelgroep zoals de pensioengerechtigden in een regeling, dan wordt de risicohouding voor die deelgroep vastgelegd.

Voor fondsen gelden hierbij de regels van artikel 1a van het Besluit financieel toetsingskader pensioenfondsen. Voor andere uitvoerders wordt geregeld dat het eerste en derde lid van dat artikel van overeenkomstige toepassing zijn, zij het dat slechts sprake is van een inspanningsverplichting om zoveel mogelijk informatie te verkrijgen bij deelnemers, gewezen deelnemers, pensioengerechtigden of hun vertegenwoordigers

over hun doelstellingen en risicohouding. Een uitvoerder kan de risicohouding ook baseren op een adequaat risicopreferentie onderzoek of overleggen met een passende vertegenwoordiging van deelnemers of gepensioneerden.

In het tweede lid wordt geregeld dat de uitvoerder periodiek toetst of het beleggingsbeleid inclusief de invulling van het life-cycle beginsel past bij de vastgestelde risicohouding.

In het derde en vierde lid van artikel 14d is neergelegd dat de uitvoerder bij de uitvoering van het beleggingsbeleid het principe van life-cycle beleggen hanteert. In de opbouwfase betekent dit op grond van het derde lid dat het beleggingsrisico wordt afgebouwd naarmate de pensioendatum nadert. Daarbij wordt wel aangesloten bij de gebleken voorkeur van de (gewezen) deelnemer voor een vaste of een variabele uitkering. Bij een voorkeur voor een variabele uitkering zal er dus minder afbouw plaatsvinden dan bij voorkeur voor een vaste uitkering. In de uitkeringsfase betekent life-cycle beleggen volgens het vierde lid dat het beleggingsrisico niet groter wordt tenzij er sprake is van een gewijzigde risicohouding of risicoprofiel.

De uitvoerder toetst op grond van het vijfde lid het risicoprofiel tenminste iedere vijf jaar en als een belangrijke gebeurtenis daartoe aanleiding geeft. Uitgangspunt van het wetsvoorstel is immers dat de pensioenuitvoerder bij hantering van verschillende beleggingsprofielen een beleggingsprofiel moet toepassen dat passend is bij het risicoprofiel van een individuele deelnemer. Dit risicoprofiel kan worden vastgesteld aan de hand van een vragenlijst, waaruit kan worden afgeleid welke pensioenhoogte die deelnemer nastreeft en welke pensioenhoogte minimaal aanvaardbaar is. Vervolgens kan deze uitkomst worden vergeleken met het verwachte pensioen in een gunstig, verwacht en ongunstig scenario, gegeven de verschillende beleggingsprofielen die door de pensioenuitvoerder worden gehanteerd. Op basis van deze gegevens, met name in het ongunstige scenario, kan worden getoetst welk beleggingsprofiel het meest passend is bij het risicoprofiel van de individuele deelnemer.
Wanneer sprake is van één beleggingsprofiel kan de individuele deelnemer voorafgaand aan de pensioendatum op basis van de opgave van de hoogte van de variabele uitkeringen in een pessimistisch, een verwacht en een optimistisch scenario bepalen of dit beleggingsprofiel past bij diens voorkeur.

Artikel 14e van het Besluit uitvoering Pensioenwet en Wet verplichte beroepspensioenregeling
In artikel 14e van het Besluit uitvoering Pensioenwet en Wet verplichte beroepspensioenregeling zijn regels opgenomen over de informatie die de uitvoerder inwint ten behoeve van het advies aan de (gewezen) deelnemer die de verantwoordelijkheid voor de beleggingen heeft overgenomen en ten behoeve van het vaststellen van het passende beleggingsprofiel indien de uitvoerder verschillende beleggingsprofielen hanteert. Bij deze bepaling is aansluiting gezocht bij artikel 80a van het Besluit gedragstoezicht financiële ondernemingen.

Artikel I, onderdeel D
Er is een nieuw hoofdstuk 5a ingevoegd in het Besluit uitvoering Pensioenwet en Wet verplichte beroepspensioenregeling met regels voor variabele uitkeringen gebaseerd op artikel 63a van de Pensioenwet en artikel 75b van de Wvb.

Artikel 17a van het Besluit uitvoering Pensioenwet en Wet verplichte beroepspensioenregeling

Artikel 17a, eerste lid, van het Besluit uitvoering Pensioenwet en Wet verplichte beroepspensioenregeling geeft een nadere invulling van de toepassing van een periodieke vaste daling van de pensioenuitkering bij toepassing van een collectief toedelingsmechanisme voor het beleggingsrisico, zoals opgenomen in artikel 63a, derde lid van de Pensioenwet en artikel 75a, derde lid, van de Wet verplichte beroepspensioenregeling. Om het verschil in uitkeringshoogte met een variabele pensioenuitkering zonder collectieve rendementsdeling op te heffen, wordt het op de pensioendatum beschikbare pensioenkapitaal in de tijd anders verdeeld. De hoogte van de som van de met de risicovrije rente contant gemaakte kasstromen is daarbij gelijk aan het pensioenkapitaal op pensioendatum. Het gevolg hiervan is dat ook op basis van de risicovrije rente met een uitkering van dezelfde hoogte kan worden gestart als in het geval van individuele risicotoedeling van het beleggingsrisico, waarbij met een projectierente op basis van verwacht rendement kan worden gerekend.

De vaste daling van de pensioenuitkering mag niet meer bedragen dan 35% van het verschil tussen de risicovrije rente en de parameter voor aandelenrendement en moet consistent zijn met het beleggingsbeleid. Hierdoor zal de vaste daling van de pensioenuitkering naar verwachting worden gecorrigeerd door het beleggingsrendement, dat bij de varianten met individuele risicotoedeling op voorhand wordt ingerekend. Op deze wijze resulteert er in de varianten met individuele en collectieve risicotoedeling per saldo een naar verwachting vergelijkbare pensioenuitkering.

Artikel 17b van het Besluit uitvoering Pensioenwet en Wet verplichte beroepspensioenregeling

Op grond van artikel 17b wordt de toedelingskring vastgelegd en worden de betrokkenen geïnformeerd voorafgaand aan de toetreding tot de toedelingskring. Dit kan bijvoorbeeld bij de offerte indien de deelnemer wil shoppen voor een variabele uitkering met collectief toedelingsmechanisme of via het pensioenreglement.

Artikel 17c van het Besluit uitvoering Pensioenwet en Wet verplichte beroepspensioenregeling

In artikel 17c van het Besluit uitvoering Pensioenwet en Wet verplichte beroepspensioenregeling is bepaald dat alle uitvoerders (dus ook verzekeraars en premiepensioeninstellingen) de risicovrije rente voor fondsen gebruiken voor onder meer de vaststelling van de projectierente en de periodieke vaste daling.

Artikel 17d van het Besluit uitvoering Pensioenwet en Wet verplichte beroepspensioenregeling

In artikel 17d van het Besluit uitvoering Pensioenwet en Wet verplichte beroepspensioenregeling is bepaald dat de parameter voor aandelenrendement die op grond van artikel 63a, achtste lid, van de Pensioenwet, artikel 75b, achtste lid, van de Wvb en artikel 17a van het Besluit uitvoering Pensioenwet en Wet verplichte beroepspensioenregeling wordt gebruikt bij het vaststellen van de projectierente en de periodieke vaste daling, gelijk is aan de parameter voor beursgenoteerde aandelen in artikel 23, eerste lid, onderdeel b, van het Besluit financieel toetsingskader pensioenfondsen.

Artikel I, onderdeel E

In artikel 36 van het Besluit uitvoering Pensioenwet en Wet verplichte beroepspensioenregeling wordt de toedeling van taken aan de toezichthouders

aangepast in verband met de Wet variabele pensioenuitkering. Het toezicht op de zorgplicht, met uitzondering van de zorgplicht ten aanzien van de beleggingen, en het keuzerecht, met uitzondering van de berekeningen ten aanzien van de scenario's, in de nieuwe artikelen 52a en 63b van de Pensioenwet en 63a en 75b van de Wvb wordt opgedragen aan de Autoriteit Financiële Markten.

Artikel I, onderdeel F
Het artikel waarin de boetecategorieën zijn opgenomen wordt aangevuld met nieuwe beboetbare bepalingen.

Artikel I, onderdeel G
In de Wet variabele pensioenuitkering is bepaald dat de verplichting om de opgave van de hoogte van uitkeringen ook weer te geven op basis van een pessimistisch, verwacht en optimistisch scenario niet geldt tot aan het moment van het verplicht worden van de uniforme reken methodiek (URM) op een bij koninklijk besluit te stellen tijdstip. Naar verwachting ligt dat tijdstip in 2017. Het is echter van belang dat deelnemers ook vóór dit tijdstip, vanaf het van kracht worden van het wetsvoorstel variabele pensioenuitkering, worden geïnformeerd over de hoogte van een variabele pensioenuitkering en de daaraan verbonden risico's. Het nemen van risico in de uitkeringsfase draagt naar verwachting bij aan een hogere pensioenuitkering, maar daar staat tegenover dat een variabele pensioenuitkering in slechtweer scenario's lager zal zijn dan de vastgestelde uitkering. Om een zorgvuldige keuze te kunnen maken tussen vast of variabel zal de pensioenuitvoerder de (gewezen) deelnemer dus niet alleen moeten inlichten over het verschil in verwachte pensioenuitkering, maar ook over de mate van onzekerheid. . In het onderhavige besluit worden nadere regels gesteld voor de periode tot aan de inwerkingtreding van de URM.

In artikel 54 van het onderhavige besluit is geregeld dat pensioenuitvoerders tot aan de inwerkingtreding van de URM het risico ten aanzien van de hoogte van de variabele uitkering weergeven op basis van het 5%, 50% en 95%-percentiel van de uitkomsten van berekeningen met toepassing van de uniforme scenarioset, die door DNB ter beschikking wordt gesteld. Hiermee is gekozen voor een eenvoudige systematiek die passend is voor de relatief korte periode waarin die van toepassing is. De bovengenoemde systematiek geldt in de situaties van artikel 44a (verstrekken informatie over de variabele uitkering) en artikel 63b (keuzerecht vaste of variabele uitkering). In deze situaties zal de pensioenuitvoerder de volgende informatie moeten verstrekken over de vaste en/of variabele uitkering die hij aanbiedt. De pensioenuitvoerder geeft een overzicht van het bedrag van de verwachte uitkering op de pensioendatum (50%-percentiel, in 50% van de gevallen presteert de economie beter/slechter), met daarbij het bedrag berekend op basis van het 5%-percentiel (in 95% van de gevallen presteert de economie beter)) en 95%-percentiel (in 95% van de gevallen presteert de economie minder). Op die manier is het risico ten aanzien van de hoogte van de uitkering te zien. De afwijking ten opzichte van de verwachte variabele pensioenuitkering zal toenemen in de tijd. De pensioenuitvoerder dient de verwachte hoogte van de uitkering, en bijbehorende risico's, daarom niet alleen per pensioendatum op te geven, maar ook per 5 jaar na pensioendatum (horizon).

Variant die pensioenuitvoerder uitvoert

risico\horizon	plftd	plftd+5 jaar
5%-percentiel	8.000	7.100
mediaan	10.000	10.500
95%-percentiel	12.000	14.000

Indien een pensioenuitvoerder zowel een vaste als variabele uitkering aanbiedt, laat hij de bedragen voor beide varianten zien op basis van de bovengenoemde systematiek. Wanneer een pensioenuitvoerder alleen een variabele pensioenuitkering aanbiedt, informeert de pensioenuitvoerder haar (gewezen) deelnemers alleen over de aangeboden uitkeringsvariant. Daarbij wijst de uitvoerder de (gewezen) deelnemer op de mogelijkheid om met het opgebouwde pensioenkapitaal bij een andere pensioenuitvoerder een vaste uitkering aan te kopen (shoprecht). Dit geldt - mutatis mutandis - eveneens als de pensioenuitvoerder alleen een vastgestelde pensioenuitkering aanbiedt.

Als de (gewezen) deelnemer besluit te shoppen naar een pensioenuitvoerder die alleen een variabele pensioenuitkering aanbiedt, dan dient deze aan te geven dat een vastgestelde pensioenuitkering naar verwachting lager zal liggen maar volledig gegarandeerd zal zijn.

Artikel II

Artikel II, onderdeel A
De invulling van de risicohouding in het tweede lid van artikel 1a van het Besluit financieel toetsingskader pensioenfondsen is niet toepasbaar voor premieovereenkomsten en variabele pensioenen. Daarom is in het derde lid een bepaling toegevoegd specifiek voor deze regelingen waarin de risicohouding wordt gekoppeld aan de verwachte pensioenen in een verwacht en een pessimistisch scenario, waarover ook wordt gecommuniceerd aan deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden.

Artikel II, onderdeel B
Bij het vaststellen van de risicohouding worden scenario's gebruikt. Tot het verplicht worden van de URM wordt een tijdelijke regeling gebruikt. Zie hiervoor de toelichting bij artikel I, onderdeel G.

Artikel III
In het Besluit van 24 juni 2015 tot wijziging van het Besluit uitvoering Pensioenwet en Wet verplichte beroepspensioenregeling in verband met de Wet pensioencommunicatie (Stb. 259) is in een nieuw artikel van het Besluit uitvoering Pensioenwet en Wet verplichte beroepspensioenregeling een regeling getroffen voor de weergave van bepaalde informatie op basis van een pessimistisch scenario, een verwacht scenario en een optimistisch scenario. Het artikel wordt vernummerd van 7b naar 7d en verder zijn aan deze bepaling de artikelen 44a eerste lid en 63b, tweede lid van de Pensioenwet, 55a, eerste lid, en 75b, tweede lid, van de Wvb, en artikel 1a van het Besluit financieel toetsingskader pensioenfondsen toegevoegd. De weergave op basis van scenario's zal naar verwachting in de loop van 2017 verplicht zijn.

De Staatssecretaris van Sociale Zaken
en Werkgelegenheid,

J. Klijnsma